

JUGOSLOVANSKA BRZINA

INFORMATIV. LIST ZA TRGOVINO, OBRT IN INDUSTRIJO.

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, KONGRESNI TRG ŠT. 3/I. — TELEFON INTERURB. 174.

ŠTEV. 26.

LJUBLJANA, DNE 14. JULIJA 1921.

LETO III.

Piramidni muholovec „UNIO“

Zajamčen uspeh!

Najstarejša tovarna muholovcev „UNIO-Werke“, Deutsch-Wagram pri Dunaju. Generalno zastopstvo in skladišče za jugoslavijo

Anton Haas

Maribor, Gregorčičeva ulica 10.

„FERENIT“

tovarna asbestnega škrljavca

Adolf Kramer & sinovi
Nitra, Slovaška, Češkosl. rpl.

„FERENIT“ - škrljavca je najboljši in najtrpežnejši strešno pokrivalo. Vzorci in oferte radevolje na razpolago. Dobava za tu- in inozemstvo. Besedna varstvena znamka „FERENIT“.

Tovarna mizarskih izdelkov

Ferd. Potočnik, Maribor.

Tovarna in pisarna: **Vinarska ul. 29-31.**
Brzjavni naslov: Potočnik, Maribor. Tel. 89.

Izdelovanje kompletnih oken in vrat ter lesenih rolojev. Naprava stopnišč, lesenih stropov in ostale opreme iz vseh lesenih vrst. Specijalist za portale, opremo pisarn in trgovin. Izdelovanje oprave vseh vrst. Dobava in polaganje parketov, hrastovih in bukovih tal ter tal za parnike iz mecesnovega in smrekovega lesa. — Za vsa naročila se izgotavljajo risbe in skice.

Bakreni kotli

domači izdelek i. s. za kuhanje žganja, krme za prašiče in za perilo, brizgalnice za vinograde **na prodaj.** — Naslov v upravi lista.

Edina razprodaja vseh vrst špecijal. mavca - gipsa

za vso kraljevino SHS. TVORNICE: Stanz, Kindberg, Semmering, Scottwien, Puchberg, Ausewiese etc. nudi po najnižji ceni iz svojih zalog: Ljubljana, Osijek, Novi Sad, Zemun — **KOSTA NOVAKOVIC, LJUBLJANA, Židovska ulica 1.**

Vsebina 26. številke:

Ameriški in angleški industrijski trgovski katalogi. — Zastoj v tržaški luki. — Kotor. — Livarne in valjarne kovnega železa v Zenici. — Kriza v industriji špirta. — Tujski promet v Švici l. 1920. — Naša odškodnina. — Kongres jugoslov. trgovskih visokošolcev v Ljubljani. — III. mednarodni velesejm v Pragi. (Dalje.) — Modaliteta državnega posojila.

Ameriški in angleški industrijski trgovski katalogi.

American and English Industrial and Trade Catalogues.

Pod gornjim naslovom bomo prinašali v vsaki številki primerne izvlečke iz katalogov, katere nam dopošljejo ameriške in angleške tvrdke in sicer v prvi vrsti v izdelkih, ki so na najvišji stopnji tehnične izvedbe in katerih uvedba bi se v naši državi izplačala.

Vsi zainteresirani dobe v naši upravi točnejša pojasnila. Preskrbi se jim tudi brezplačno, proti povrnitvi poštinih stroškov, vso tozadevno angleško korespondenco.

V Yorkshire (Anglija) izdelujejo jedilno orodje iz sheffieldskega jekla imenovanega »Apis«, ki ima svojstvo, da pri rezanju jedil t. j. mesa, sadija, rib itd. ne začrni in ne kvari jedilom okusa.

Držaji tega orodja so večidel iz ponarejene ali pristne slonove kosti ali pa so izdelani iz enega samega jeklenega kosa. Tovrstno jedilno orodje je prikladno posebno za restavracije in hotele, ker je snajenje veliko lažje in hitrejšo.

Ista tovarna izdeluje tudi poniklane, posrebrene, patinirane i. dr. orodje. Na željo se dobi orodje v specialnih zavojih ali kasetah. Razven kaset izdeluje se tudi specialno pohištvo za shrambo celotnih jedilnih oprem v različnih oprem od najnavadnejše do najfinejše izvedbe, po želji naročnika.

Nadaljnji izdelki iste tvornice so žepni noži, škarje in britve vseh vrst in kakovosti, izdelanih iz sheffieldskega jekla, trpežno in lepo oblikovani.

Omeniti moramo predvsem patentne varnostne britve, ki onemogočujejo vsako poškodbo kože, dalje britve z dvema ostrinama ter posebnim patentiranim držajem, tako, da se omogoča vsako poljubno menjanje klin.

Ista tovarna izdeluje vse pripadajoče potrebščine, kakor jermena za brušenje itd.

THE HOLTSHILL MANUFACTURING CO. LTD.

WALSALL — ENGLAND.

IZDELUJE DELAVSKE VRHNJE
OBLEKE, SRAJCE, PREDPASNIKE ITD.
SAMO NA DEBELO.

Agentura M. Vrhovec Komisija

BEOGRAD, Zeleni Venac 11.

Prevzema robo v komisiji. — Zastopstva večjih tvrdk in vsakovrstna posredovanja.

Preuzima robo u komisiji. — Zastupstva večjih firma te svakojaka posredovanja.

Trgovci,

ki hočejo inserirati v

Vojvodjanskem vel. ilustr. kalendariju 1922

(Subotica v madžarskem jeziku)

naj vpošljejo svoja naročila na

„Aloma Company“

d. z o. z., LJUBLJANA.

Ne kupujte za drage novce

umetne ude (proteze), pomožna orodja, pasove proti kili, rokavice, ortopedične čevlje in pripomočke novodobne kirurgije

pri tujih neprijateljskih podjetjih

ako vse te predmete v brezhibni izpeljavi po konkurenčnih cenah lahko nakupite v tovarni dobroznane

Ortopedičnega društva voj. invalidov
Praga, Vyšehrad. tř. Emanzy, Češko.

Posebni oddelek za izdelavo navad. čevljev.
Filijalka: HRADEC KRÁLOVÉ-TRIDA NÁRODNÍHO VOJSKA.
Zahtevajte v lastnem interesu naš prospekt!

Veliki izbor!
Umjerene cijene!

Solidna roba!
Umjerene cijene!

TELEFON BR 9-27

TELEFON BR. 9-7

AMERIČKI UREDSKI NAMJEŠTAJ

Blagajne i kasete, sigurne proti vatri i provali
Pisane strojeve raznih sustava uz jamstvo dobavlja
NOTTER I DRUG, ZAGREB, ILICA BR. 21

Eksport v Argentinijsko!

Oni trgovci in tovarnarji u Jugoslaviji, ki žele eksportirati svoje proizvode v Argentinijsko, naj sporoče svoje naslove pod

„F. K. CALLE PANNERO“

na upravo lista.

Они торговци и творници у Југославији, који желе експортирати своје производе у АРГЕНТИНИЈУ, нека јаве своје наслове под

на управу листа.

Novootvorena komisiona radnja M. Miljković i Vlad. Jovanović BEOGRAD (Sava), Karadjordja 71.

Vrši sve komisijone poslove, daje informacije o robi, kupuje i prodaja za svoj i tuđi račun sve vrste zemljinih proizvoda za izvoz. Prima na smeštaj u svojim magacinima i prodaje u komisiji svaku vrstu uvoznog roba. Traži i daje oferte svakovrsne robe.

Domaća tvrdka.

Solidne cene.

Velika izbira izgo-

Gričar & Mejač

Ljubljana

Prešernova ulica 9.

Najnoviji kroji.

Točna postrežba.

obleke

vseh vrsti za gospode, dame in otroke. Zaloga vsakovrsnega blaga

za moške obleke, površnike in suknje, dalje

vata

za krojače v kosih in na metre.

10.000 pip za sode

iz češpljevega lesa, izdelane brez vložnih zamaškov, se kupi.

Ponudbe pod „10.000“ na upravo lista.

Najidealniji ameriški pisati stroj

UNDERWOOD

doblje se odmah kod

THE REX CO., Ljubljana

Gradišče štev. 10 Gradišče štev. 10.

Kod večih narudžaba popust.

Tovarna bi dala glavno zastopstvo za Jugoslavijo zmožni tvrdki, katere delovanje bi podpirala z dobro reklamo na svoj račun.

Podjetnim jugoslovanskim veletrgovcem se nudi lepa prilika za napredek in uspešno konkurenco.

Od U. G. F. C. Društvo iz Anglije smo prejeli kataloge vsebujoče opise s slikami vseh izdelkov iz njegovih 35 tovarn, ki izdelujejo vse, kar današnja električna industrija premore.

Postavlja n. pr. popolne električne centrale, turbo-pihala, premogokopne in rudokopne stroje, naprave za čiščenje plinov, premikalne naprave „Vittion Kramer“, prenosljivo električno orodje, stroje za vrtanje, dvigalne magnete, inženirske priprave, električne ventilatorje, električno razsvetljavo, posamezne dele in steklo za električno razsvetljavo, električne žarnice znamke Osram Robert Sohn Arc, karbonen, električne vode, žične priprave, merilne instrumente za električne instalacije, potrebne porcelanske priprave, telefonski in telegrafski material, zvonice in signalne aparate, električne baterije, priprave za električno kuho in kurjavo, zdravniške aparate, transformatorje, razne pritikalnike, transformerske kladnje in oglaševalne priprave, brezžične postaje itd.

Priporočamo vsakomur, posebno pa tovarnam, veletrgovcem, ki imajo na razpolago vodno silo, oz. delajo z električno silo, da stopijo z gornjim podjetjem v stik zavoljo event. proračunov in nabave.

Najpriporočljiveje bi bilo, da bi to storila kaka tvrdka, ki bi prevzela glavno zalogo za celo državo. Ker je namen gornjih držav stopati z nami v trgovske stike, je pričakovati najkvalitetnejših pogojev.

Koventri je eno največjih industrijskih mest v Angliji, ki slovi po najrazličnejših kovinskih izdelkih, posebno takozvanega malega orodja, ki je potrebno pri obrti.

Katalog obsegajoč 220 strani vsebuje v slikah nebroj specifičnih predmetov iz novo iznajdene kovine „Eternite“, katere svojstvo je skoro nedosegljiva trpežnost orodja, pozornost vzbujajo razne priprave za rezanje kovin, vrtanje, vli-vanje peči, stružnice, vijaki, klešče itd., prirejen za vse glavne in stranske panoge raznih tovrstnih obrti, nadalje še ročni vozovi, priprave za merjenje sil in hitrosti obratov, stroj za cepljenje usnja, orodja za popravilo avtomobilov, motociklov in biciklov, ki merijo sekunde v več delov itd.

Več sto slik orodja kaže napredek sedanjega časa v mehaniki in bistroumnosti človeškega uma, ki mu narekuje, kako naj si delo z izpopolnjenim orodjem olajša ter pospeši produkcijo. Posledica je uspeh, denar in vpliv v dotični stroki.

Veletrgovine z železnino bi ne napravile samo dobro kupčijo, ampak bi pripomogle tudi k uvedbi teh modernih pripomočkov v našo industrijo in obrt.

ADVERTISEMENTS

FOR ALL JUGOSLAVIC NEWSPAPERS MANAGES PROMPTLY THE ADVERTISING OFFICE

ALOMA COMPANY, LJUBLJANA, JUGOSLAVIJA

Zastoj v tržaški luki.

Trgovina je zadnje čase v tržaški luki popolnoma izumrla in po skladiščih leži blago, katerega vrednost se ceni na milijarde lir, kar je najboljši dokaz za rapidno propadanje tržaške trgovine. V tem kritičnem trenutku pričakuje Trst pomoči od trgovskega dogovora, ki se sklepa med nami in Italijo, kjer želi Italija zopet doseči čim večje politične koristi; toda vedno jasneje se izraža zahteva, da se proglasi Trst za svecobodno luko, in da sam za sebe nezavisno od Italije sklepa trgovinske dogovore s svojimi sosedi. Trst polagoma uvideva, da se ne more živeti brez zaledja kraljevine SHS. Naposled mora pač vsakdo uvideti in priti do prepričanja, da nam Trst ni v toliko meri potreben kakor mi Trstu.

V Čehoslovaški (Košice)

je ceno na prodaj velika množina hrastovih

vinskih sodov

ogrskega tipa, vsebine 150—300 l. Sodi so razloženi in numerirani tako, da pride na 1 vagon približno 300 kosov. Izvoznica oskrbljena. Ponudbe pod „V. D. vinski sodi“ na upravo lista.

Trgovina čevljev (cipela)

in čevljarskih potrebščin na drobno in debelo. Matija Trebar, Ljubljana, Sv. Petra c. 6. Telefon št. 539.

Laštilo I^a za cipele

prodaja na veliko i malo.

Kemička tvornica

Frant Trefny

Rožmital Česko

Oddeleni 18 f.

General. zastopstvo in skladišče za SHS: FRANC MARINI, MARIBOR

Лаштило I^a за ципеле

продаја на велико и мало. Кемичка трговина

Франт ТРЕФНИ

Рожицал, Ческа

Оделење 18 ф.

Trpežne trakove za čevlje, (Eisengarn), in stremena (Schuhstrupfen) nudi točno po najnižjih cenah

FR. DOSTAL, veleizdelovalnica trakov za čevlje in stremen. TROPAVA. Čehoslovenska.

Trgovci! POZOR! Trafikanti!

Cigaretni papir, stročnice vseh vrst, pis. papir, kremo, ličilo, vazelina, riževe ribarice, konjske ščetke, nogavice, rokavice, sviterje, šale, žabce, sukanec, bombaž vseh znamk, vezalke, sesalke, plavilo, ter vse galanterijsko blago, kupite najceneje in po konkurenčnih cenah pri tvrdki

Oroslav Čertalič, Ljubljana, Sv. Petra c. 33.

Trgovina z urami in zlatino F. ČUDEN, Ljubljana, Prešernova ul. 1.

Stora d o z.

Št. Vid nad Ljubljano

tovarna za gardine, bonfams, posteljna pregrinjala, zavese za kavarne in hotele iz tula, ripsa, entamina, kongresa, platna i. t. d.

Нацрте

za plakate i reklamne karte za preporuku, намењene za razturaње prigodom I. velesajma u Љубљани прибави:
АЛОМА ЦОМПАЊУ
Љубљана, Конгресни трг 3.

Lesene žeblje za čevljarje

(drvene čavljje za postolare)

i z r a d j u j e

Tvornica drvenih čavlija, Ivan Seunig ml., Tacen pod Smarno goro pri Ljubljani.

ONE OF THE LARGEST MODERN FLOUR MILLS

IN CZECHO - SLOVAKIA
FOR SALE

PRICE 4,700.000 CZECHOSL. CROWNS

FOR INFORMATION WRITE:
ALOMA COMPANY, LJUBLJANA, JUGOSLAVIA

ЈУГОСЛАВЕНСКИ ЕКСПОРТЕРИ, који желе
инсерирају у берлинским стручним новинама

„ОСТ - ЕКСПОРТ“

и то у засебним бројевима:

10. августа засебни број за немачку „Ост-
месе“,
25. јула специјално издање за изложбу у Риги,
10. септембра засебни број за сајам у Ревалу,
нека безодвратно траже прорачуне код заступ-
ништва: Алома Компани, Љубљана, Конгресни
трг број 3.

Tvornice konserv, kondens. mleka in pločevinaste embalaže

ki se zanimaju za nakup pločevine in v to stroko
spadajočih strojev, naj javijo svoje naslove pod:
„W. E. H. Brabant“ na upravo lista

SAMPLE-FAIR

IN LJUBLJANA
JUGOSLAVIA

AUGUST 13 — 24
1 9 2 1

FOR INFORMATION WRITE: ALOMA
COMPANY, LJUBLJANA, JUGOSLAVIA

Svetovni list

„Prager Presse“

izhaja dnev. 2 krat v nakladi

80.000 izvodov

ter se razpošilja v vse dele
sveta. — Prijave za naroč-
nino in oglase sprejema

Aloma Company družba z o. z.
Ljubljana, Kongresni trg 3.

Tako je s Trstom, a kaj čaka Reka, na vsak
način enaki če ne slabši časi. Da Reka brez nas
ne more živeti, to so uvideli že njeni pretenden-
ti Italijani in vsled tega so tudi pristali na sa-
mostojnost Reke, samo, ako so ji v resnici želeli
dobro, toda ta samostojnost ne bi smela biti le
navidezna ampak stvarna, pa bi si Reka že sa-
daj zasigurala existenco potom pametnega ug-
dogovora z našo kraljevino. Da Trst in Reka ne
moreta živeti brez nas, a mi brez njih lahko, nam
jasno kažejo zadnja tri leta, ko se nam ovira
trgovski promet s tema lukama. Tudi v naši ug-
govini je nastal nekaj zastoj, toda nikakor radi
Trsta in Reke, temveč radi splošnega trg, za-
stoja v celim prometu. Ti dve lukvi, to moramo
priznati, so nam bile potrebne radi trgovine
lesom in lesnimi izdelki. Kajti les ne more imeti
velik in drag transport. Trst je bil prikladen za
izvoz lesnih izdelkov iz Slovenije, a Reka iz
Hrvatske.

S projektiranim železniškim omrežjem, ki
mora dati krajšo in ugodnejšo zvezo Slovenije
z ostalimi deli naše kraljevine, postane za nas
Trst popolnoma brezpomembna luka, a z izgra-
ditvijo sušiške luke izgubi vsako vrednost za
nas tudi Reka. Vse to morajo merodajni krogi
uvideti, ako nočejo, da Trst in Reka kot luke
popolnoma ne izumro. Ako tudi Italija ne želi,
da na račun Venecije popolnoma izumre ta lu-
ki, tedaj bi pač Reki morala priznati ono neza-
visnost, da bi mogla brez ozira na Italijo skie-
pati trg, dogovore na čisto ekonomski bazi in si
ustvariti potrebne predpogoje za življenje. Me-
rodajni krogi kraljevine Italije so pač morali
briti že do prepričanja, da teče razvoj naše kra-
ljevine v zadnjem času v političnem in ekonom-
skem pogledu verno tudi brez Trsta in Reke in
da obe ti lukvi odtrgani od svojega zaledja siste-
matično propadajo.

V tržaški trgovsko - obrtni zbornici se je
nedavno tega konstatiralo, da je namišljeni spo-
razum o Barosu in Reki najpogubnejši konk-
rent Trsta in samo dobro preračunana kam-
panja italijanske žurnalistike, katera s takimi na-
nevrni nikakor ne koristi razvoju ital. trgovine
in industrije.

Z malo pametnejšo politiko bi mogla Italija
ohraniti ti dve lukvi, ako že ne na oni višini, na
kateri so preje bile, pa vsaj pri življenju, a naši
lesni industriji bi nudila cenejši in hitrejši izvoz
od česar bi sama imela večje koristi nego od
ponižne želje, da ekonomsko podjarini našo kra-
ljevino, kar pa se ji itak ne bo posrečilo: Za pri-
mer naj ji služi bivša Avstrija, ki kljub vsemu
prizadevanju ni mogla ekonomsko zaslužiti Sr-
bijo, če tudi ta ni imela lastnega dohoda na
morje.

POZOR! Ljubljanski vel. POZOR!
vzorčni semenj

Ljubljana. 13.—24. avgusta 1921.

Kotor.

Znanj italijanski general Bengivenza je na-
pisal v tržaškem listu „Piccolo della Sera“ zna-
menit članek pod naslovom „Kotor“ o tem nasen
prirodnom pomorskem pristanišču in bodoči zve-
zi naše bogate zemlje z morjem. Tu prinašamo
izvleček tega članka.

Minulo je že leto dni, odkar se razpravlja
o prometni (železniški) zvezi Beograda s Koto-
rom; zvezi, katera bi vodila preko drinske do-
line in Nikšića v Črnogori pa do morja v boko
Kotorsko. Italijanska žurnalistika je takrat na-
sprotovala takim balkanskim zvezam, potego-
vala pa se je za projektirano zvezo Beograda
z morjem. Sedaj se zopet razpravlja o prvem
projektu, o katerem prihajajo vesti iz Beograda,
a katere javljajo, da kraljevina SHS namerava
v boki Kotorski zgraditi prvovrstno trgovsko
pristanišče. Kotor je zelo sposoben zato in na-
go zaliv je po svojih dimenzijah primeren za
srečiem največjega brodovja. Zelo je sicer za
mogoče napadati z morja in zraka, toda z gor-
skih višin, ki ga obkrožujejo, se napadi lahko
odbijajo. Tako nudi boka Kotorska brodovju naj-
sigurnejšo zaščito ne samo za časa mira ampak
tudi za časa vojne. Kotor je važno pomorsko
mesto, a Beograd je važna postojanka za rečno
plovbo. V Beograd se stekajo vode iz Bavarske

Mlinsko kamenje najbolje za meljavu

svakovrsnog žita, razašilje uz garanciju

NIKOLA BENAC

industrija mlinskog kamenja

PLEHAN (DERVENTA).

Jugoslavenski eksporteri, koji žele inse-
rirati u berlinskim stručnim novinama

„OST-EXPORT“

i to u zasebnim brojevima

10. augusta zasebni broj za njemačku „Ost-
messe“,
25. jula specijalno izdanje za izložbu u Rigi,
10. septembra zasebni broj za sajam u Revalu,
neka bezodvратно traže proračun od zastupništva
Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Jedilno orodje

iz srebrnobeke jako trpežne ko-
vine v vseh oblikah in vrstah,
dalje garniture za svetiljke in
svinčene plombe izdeluje

„Cinal“ tvornica jedilnega orodja, Celje.

Takojšnja in točna izvršitev.
Lastna galvanizacija. Kupuje
baker, medenino, aluminij, cin
in svinec. Zahtevajte cenike in proračun.

Prvovrstno parketno čistilo

„BLISK“

je po svoji kvaliteti neprekosljivo.

Glava zaloga:

A. SMOLE, LJUBLJANA
Krsnikova ulica št. 5.

Priložnostni nakup!

2500 kg američanskog kakao
à K 57.— kg na prodaj.

Vzorci daje: „Aloma Company“,
d. z o. z., trg. odd., Ljubljana, Kongresni
trg št. 3. — Telefon intr. 174.

1000 K

onemu, ki preskrbi 38-letnemu gozdarju (Čeh) v kratkem trajno
mesto gozdarja na Hrvatskem ali v Slavoniji. Dotičnik je po-
ročen, ima državne izpite in 20-letno prakso v vseh gozdarskih,
lovskih in ekonomskih obratih. Ugodni pogoji glede obiskov-
vanja šole pogoji. Dolgoletna, dobra sprječala in priporočila
na razpolago. Ceni, ponudbe pod „Upravitelj na Kranj-
skem 10“ na upravo lista.

Pozor konzumna društva in zadruga!

8000 parov delavskih hlač, trpežnih à K 43.—
franko kolodvor Praga transitno, na prodaj. Re-
fektira se samo na resne kupce.

Ponudbe se prosi na

ALOMA COMPANY

trg. odd., Ljubljana, Kongresni trg št. 3.

(Donava), iz Hrvatske (Sava), a iz Madžarskega se ravnotako stekajo vse reke srednega in visokega Podonavja (Tisa itd.). Rečna plovba je za različno blago najprikladnejša; dalje Kotor najbližja točka na Jadranu prestolici kraljevine SHS. Zračna črta med tema krajema je manjša nego ona med med Dunajem in Trstom, Pešte in Reke. Iz tega sledi, da postane Kotor, če se bo med Beogradom in Kotorom ustvarila taka brza in uspešna zveza, prirodni transportni center za blago, ki se dovaža v Beograd in iz njega izvaža, a Beograd bi imel dobro prometno zvezo z drugimi kraji potom rečne zveze. Moderna tehnika bo z lahkoto premagala razne terenske težkoče, po katerih bi vodila projektirana železniška zveza. Tudi ne bo primanjkovalo vodnih sil za elektrifikacijo te proge. Z zmernimi tarifami in z dobrim političnim in ekonomskim dogovorom bo država SHS mogla osredotočiti svoj vodni promet na dveh točkah in sicer rečni v Beogradu in pomorski v Kotoru. Zgraditev železniške zveze Beograd - Kotor znači ekonomsko nezavisnost in jamstvo proti vsaki škodi za slučaj vojne. Razen tega trgovskega načrta, v katerem bi se v Kotoru imelo ustanoviti prvo vrstno pristanišče, moramo imeti pred očmi tudi drugi načrt, ki predvideva, da se Šibenik usposobi za pomorsko pristanišče kraljevine SHS. Šibenik je strateško zelo važna pozicija, ki je zelo sposobna za napad in obrambo vsled tega, ker je Šibenik manj oddaljen od Kotora, nego Kotor od Brundizija, odkoder bi Italijani v slučaju vojne operirali proti boki Kotorski. Šibenik tvori lahko bazo za male in gibljive ladje.

»Mislili smo, da imamo monopol za trgovino na Jadranu, ako imamo Trst in Reko, toda že sedaj uvidevamo, da nam vsem proti nevarnost vsled zveze Kotora z Beogradom. Menili smo, da imamo v oblasti važno strateško točko, če posedujemo Polj, toda proti nam nevarnost od Šibenika. Iz tega razvidimo, kako pametno in logično so nastopali Jugoslavlani; s svojo preudarnostjo so dosegli ono, kar jim je odrekal londonski pakt in to — posest Kotora in Šibenika. Treba bo misliti na sredstva in odpor proti temu.« Tako italijanski general B. Mi smo lahko zadovoljni, da nam je narava podarila tako ugodne pogoje in prirodne luke, kot je ravno boka Kotorska, vsled katere nas vsi sosedi in posebno Italijani močno zavidajo. Navedli smo ta članek vsled tega, ker se nam zdí aktualen in ker hočemo opozoriti i merodajne faktorje, da se zanimajo i nadalje za važen projekt ter da izkoristijo bogastvo, ki ga nam je podarila priroda sama.

KDO sprejme absolviranega petošolca, zmožnega slovenščine, nemščine perfektno, hrvaščine, angleščine nekoliko v govoru in pisavi, večjega strojepisa in vseh pisarniških poslov, v primeru, trajno službo ev. tudi samo proti popolni oskrbi. Gre tudi na deželo. Cenj. dopisi pod „Prememba mesta“ na upravo lista.

Livarne in valjarne kovnega železa v Zenici.

V mestu Zenici, ki šteje približno 8000 prebivalcev, je bila l. 1892, ustanovljena livarna, ki je bila l. 1899, preosnovana v akcijsko družbo z 3.600.000 kronami osnovnega kapitala. Ta družba je v tujih rokah; toda naša država ima pri nji okoli 40 % akcij.

Tovarna obsega tri moderne martinove peči sistema Schönwälder, izmed katerih ima vsaka 15 ton kapacitete, in tri peči za varenje. Poleg tega ima še valjarno starejšega sistema za železo in jeklo v drozovih in za jeklene šine. Valjarna ima parne stroje z 1000 konjskimi silami.

Potrebne sirovine dobiva tovarna iz sledečih krajev: 1. premog iz zenškega premogokopa, ki leži prav blizu same točilnice. 2. sirovo železo uvažajo iz Vareša in pa iz inozemstva (27—36 vagonov letno). 3. staro železo dobiva iz dežele. 4. valjarje, s katerimi valja železo, je dobivala tovarna iz inozemstva.

Do vojne, ko so bile cene za železo še nizke, je uporabljala točilnica malo starega železa (do 500 vagonov letno), tem bolj pa je uporabljala novo sirovo železo iz Vareša.

Celokupni letni izdelki točilnice in valjarne so znašali l. 1909, 2.304, l. 1912, celo 3.387 vagonov. Od teh izdelkov je bilo prodanih v Bosni

in Hercegovini 21,2 %, ostalo pa v drugih deželah. Ti izdelki so bili sledeče vrste: 1. železa v drozih l. 1909, 1.905, l. 1912, 2.834 vagonov. 2. žice l. 1909, 125, l. 1911, pa 151 vagonov; tračnice za rudokope je bilo izdelanih l. 1909, 273, l. 1912, pa 400 vagonov. To železo je jako dobre kvalitete. Ker potrebujemo mi letno 4000—5000 vagonov železnih izdelkov, bi mogla ta tvornica pokriti vso našo potrebo. To bi se pa samo tedaj zgodilo, če bi delale obe peči. Seveda bi morala postati kvaliteta vareskega sirovega železa predvojna, ko bi začele obe peči stalno delati; v nasprotnem slučaju se mora namreč z delom večkrat prekiniti, kar pa je zopet vzrok temu, da ne proizvajajo peči prvovrstnih železnih izdelkov. Cene železa zavisijo pred vsem od cene oglja, a ta cena od cene drv in dovoza. Ker pa spadajo visoke peči pod vodstvo ministrstva za šume in rube in ker ima ono v svojih rokah tudi lesno destilacijo v Testiču, lahko ono samo omogoči sirovemu železu v Varešu enako ceno kot je v ostali Evropi s tem, da poceni oglje. To pa se mora napraviti, ker ne moremo dobiti ceneže koksa doma niti iz tujine.

Ker je država na tem podjetju zelo zainteresirana, je potrebno, da osigura domačemu kapitalu vse ali vsaj 60 % akcij. To bi bilo pred vsem treba napraviti vsled tega, ker leži Zenica v sredini naše države in kot taka bi morala postati temelj za našo železno industrijo, ki jo potrebujemo za državno obrambo.

Tako po nacionaliziranju bi bilo potrebno zamenjati valjarno tako, da bi lahko proizvajala tračnice za normalne in ozkotirne proge in da bi služila obenem kot predvaljarna za železo v drozovih in slično. Tako bi v naši državi proizvajali tudi te predmete. Končno bi bilo nujno potrebno zgraditi še novo valjarno za debelo in tenko pločevino, nadalje tovarno za žeblice, kovčnice za železniški in vojni material kot tudi tvornico za ozkotirne vagoni. Poleg tega bi se morala posvetiti tovarna tudi izdelavi drobnarij iz kovnega železa in jekla. Premog bi se za vse to dobil v Zenici, vodne sile pa iz Lašve in Bosne.

Interes državne obrambe na zunanji zahteva, da se takoj otvori strokovna šola, kjer naj se izučijo delavci za profesionaliste za vse gorenje tovarne. Poleg tega mora nastaviti tovarna večjo množino dobrih rudarskih in strojnih inženjerjev ter kemikov.

Če bi kdo hotel vprašati, zakaj se mora vse to napraviti ravno v Zenici in ne v Ljubli ali kje drugje, mi moramo odgovoriti: prvič, da ni treba imeti državi vseh svojih temeljev za vojno na enem mestu; drugič, da v Zenici že obstojijo vsi predpogoji, da se vse gorenje tovarne zgradi, in tretjič, da je treba imeti pred očmi potrebo za železo v Srbiji, Črni gori in Bosni, ki lažje dobivajo vse to iz Zenice kakor pa iz Ljubljane. Poleg tega se nahaja v bližini Zenice veliko premogovno polje, ki obsega 900 milijonov m² ploščine in 20 metrov debeline. Tega pa nima vsaka dežela in to na vsakem kraju. Poleg tega je treba vedeti, da lahko dobivajo tovarne v Zenici 20—30.000 konjskih sil iz vode in pa letno 20 do 30.000 vagonov rude iz Vareša.

Našim generálním zástupcem pro Československou republiku jest p. Viktor Dostál v Praze, Mariánská 16. — Tel. 228/VIII.

Kriza v industriji špirta.

Že v zadnjem tedenskem poročilu smo pripomnili v soboto v članku »O položaju na vinškem trgu«, da je nastala na trgu špirta kriza, ker so cene špirtu padle, da pa niso padle istočasno tudi cene sirovinam, vsled česar je današnja cena špirtu tako nizka, da komaj pokriva produkcijske stroške. Vsled tega so prišli nekateri naši industrijalci na misel, da bi to stanje popravili; to mislijo doseči z ustanovitvijo centrale za prodajo špirta. Posebno so v siabem položaju oni industrijalci, ki so vzeli v zakup poljsko - gospodarske žganjarne in ki so računali, da ostane cena špirta tako visoka kot je bila prejšnje leto in so napravili zato nevoljne dogovore z lastniki žganjaren misleč, da bodo visoke cene podnesle visoke najemnine. Tako se

plača za žganjarno v Slavoniji milijon kron letne najemnine, dočim je bila lastniku druge žganjarne ponudena letna najemнина 2 in pol milij. kron. Ti najemniki so sedaj v zelo težavnem položaju, zato je sigurno napisal članek v »Jutarnjem listu« pod naslovom »Poljske - gospodarske žganjarne«, v katerem se zahteva ustanovitev centrale za prodajo špirta, kak najemnik ali nekdo, ki stoji pod njegovim vplivom. Namen take centrale bi bil, da obdrži v tuzemstvu visoke cene špirtu, da v slučaju potrebe zahteva zvišanje carine na špirit, v inozemstvu pa da prodaja špirit po svetovnih cenah in da tako pokrije izgubo v inozemstvu na račun tuzemske trgovine. Ta namen bi se dosegel, če bi bilo mogoče spraviti v centralo vsa podjetja, ki proizvajajo špirit, predvsem še največja, ki so najmerodajnejša. Zdi se pa, da ravno večja podjetja nečje stopiti v centralo, ker so si uredila svoje poslovanje tako, da delajo za čim večjo produkcijo; režijske stroške zmanjšujejo tako, da izkoriščajo čim racionalnejše odpadke, da predelavajo surovi špirit da izdelujejo dražje produkte kot n. pr. kvas, eter, eterična olja in esencije. Na kratko: velika podjetja so uredila svoj posel po situaciji na svetovnem trgu, dočim tega niso mogla storiti manjša. Žganjarne imajo svoje dobre in svoje slabe strani. Glavna njihova slabost je, da proizvajajo alkohol, ki zastruplja široke mase. Temu bi se dalo odpomoči edinele na ta način, da bi se prepovedalo točenje žganih pijalč, kar pa je pri nas zaenkrat še brez izgleda. Njihova dobra stran pa je, da predelavajo poljske surovine v industrijske predmete, s čimer napravijo produkt večje vrednosti, ki bi ga mi morali sicer uvažati iz inozemstva. Nadalje značijo one velik dobiček za državne finance. Računajoč z današnjim stanjem ne moremo imeti ničesar proti temu, ako se prave žganjarne, zlasti še združene, združujejo z namenom, da more njihova centrala, ki ima boljši pregled na svetovnem trgu, svoje produkte dražje prodajati kot bi to morale posamezne žganjarne same, ko jih lastnik nima pregleda o položaju na svetovnem trgu. Ne sme na biti naloga take centrale, da rešuje posamezne zakusnike žganjaren, ki so prišli v denarne težkoče. Taka centrala more biti samo fakultativna, t. j. nikogar se ne sme prisiliti, da v njo stopi, če tega sam noče. Namen vsake žganjarne pa mora biti tudi ta, da čim racionalnejše uporablja druge produkte, ki jih dobiva pri žganju špirta (posebno džubra). Da se to doseže, je bil že za časa madžarske vlade odrejen gotov kontingent za žganjarne, ki so smele predelati samo ta kontingent. Džubra, ki so jo dobivali v žganjarni, se je vračala lastniku za njegovo živinsko gospodarstvo. To stanje se je čisto skušalo izigrati; tako so žganjarne gubile svoj prvotni značaj in so postajale vse bolj industrijska podjetja, ker so proizvajale špirit veliko nad svojim kontingentom. To posebno velja za žganjarne v katerih so delali najemniki. To stanje pa ni zdravo in mi mislimo, da se mora vrniti žganjarnam njih poljedelski značaj.

Tujski promet v Švici l. 1920.

Čeprav so se pokazala v Švici v preteklem letu že nekatera znamenja obnove tujkega prometa, je bilo l. 1920, vendar še popolnoma v tem oziru pod vplivom vojne, Splošna draginja živil, nizko stanje valute v večjem delu evropskih držav zlasti še v naših sosednjih državah in pa težave pri potovanju so zadržavali internacionalni tujski promet, ki edini oživi naša mesta. Razven domače klijentele so prišli k nam le državljani držav z močno valuto kot Amerikanci, Holandci in Angleži na kuro ali na počitek. Tudi kuga na gobcih in parklirji, ki je imela v dokaj okrajih za posledico zaprtje dotičnih okrajev, je ovirala razvoj tujkega prometa.

Zimska sezija 1919./20. je obljubljala oživetje frekvence, ker so dospele v začetku mnoge prijave; toda vsled neugodnega vremena je obisk kmalu ponehal in rezultat je bil razven malih izjem prav slab. Marsikateri hotel ni mogel pokriti lastnih režijskih stroškov.

Tudi pomladanski promet se ni mogel prav razviti. Samo v Luganu in Locarni je bil začetek dober, a je kmalu obisk ponehal.

Vsled novih olajšalnih naredb za dopotovanje in prebivanje v naši državi, ki so obstojale v glavnem v tem, da so se uknili potni in kon-

trojni predpisi, in sled boljših vlakovnih zvez se je zdela, da se bo promet v letni seziji dokaj izboljšal. Posebno dobro se je razvil promet v Lugernu tako, da je spominjal celo na predvojne čase. Slabo vreme poleti in jeseni pa je prekrizalo račune; večji del mest za tužce, zlasti še visokoležeča zdravilišča so imela zelo majhen obisk in le kratko sezijo. Izjema je bila le Wallis in pa Zermatt, kjer se je tujski promet nekoliko živahnije razvil. Tudi naše prometne ustanove, ki so navezane na jak internacionalni promet, so ostale razočarane, čeprav se je zvišal promet na 50 procentov pred vojno dobo.

Število in narodnost potnikov v zdravilišča in na počitniško bivanje nam kaže sledeča statistika, ki jo je sestavila za dobo od 1. avgusta 1919. — 30. aprila 1920. švicarska mejna kontrola. Izmed 70.159 tujcev jih je prišlo iz Nemčije 20.282, iz Avstrije 18.806, iz Francije in kolonij 9082, iz Anglije in kolonij 8796, iz Holandske 3572, Italije 1580, Belgije 1357, Čehoslovaške 1321, iz Združenih držav 947, Rusije 568, Grčije 554, Ogerske 447, Španske 408, iz Poljske 370, Rumunije 351, Južne Amerike 339, Danske 339, Srbije 253, Švedske 252, Portugalske 156, Turčije 128, Luksenburške 95, Norveške 76, Finske 68, Japonske 52, Armenije 29, Kine 24, Bolgarije 23, Perzije 17, centralne Amerike 15, iz Albanije 1. Abesinije 1; 21 jih je bilo brez državljanstva. Pri Nemčiji je 12.049, pri Avstriji 16.673, pri Čehoslovaški 1060 otrok pod 15 leti obseženih v gorenjih številah, ki so prišli največ kot »počitniški otroci« v skupnih transportih, izvezemši Nemčije, Avstrije in Čehoslovaške so imele Francija z 9082, Anglija z 8796, Holandska z 3372, Italija z 1580 in Belgija z 1357 potniki največje število potnikov. Ta statistika velja samo do 30. aprila 1920, po katerem času se ni delalo več statistike po namenu, kakaj so potniki dopotovali. V začetku letošnjega leta so jo začeli sestavljati.

Po poročilih prometnih društev se je zvišala v zadnji letni in zimski sezoni 1920/21, frekvenca Holandcev in Angležev, dočim je število domačih gostov proti l. 1919, preje padlo; to je pred vsem manj izseljevanja našera prebivalstva. Tudi Amerikancev je prišlo večje število kot preje, čeprav prihaja iz novih dežel manj ljudi kot se je prvotno mislilo; posebno Švica ima v tem oziru malo profita. Zimska sezija 1920/21, se je začela pod dobrimi izgledi; zlasti je bilo veliko prijav iz Anglije in Holandske. Vслед nepovoljnega snega pa jih mnogo ni prišlo.

Iz naslednje statistike tujcev, ki so prebivali v hotelih in penzionih v glavnih centrih Švice v letu 1920, se more razvideti podoba o narodnosti tujcev.

	Bern	Genf	Luzern	Zürich
Švica	90.694	63.463	51.085	141.112
Nemčija	8.588	3.569	4.409	25.997
Francija	5.107	19.591	1.877	6.524
Italija	2.127	3.047	1.033	5.345
Britanija	3.105	5.356	4.759	4.632
Nordij. drž.	1.249	1.490	1.052	2.032
Belgija	4.369	1.343	6.936	2.182
Holandska		2.411		2.573
Span. in Port.	1.096	2.181	392	1.875
J. S. A.	2.264	5.763	4.111	4.512
druge države	11.691	10.084	3.255	21.075
skupaj	130.290	118.368	78.909	217.905

Uredjuje tvornice

Sve industrije

kao metalnu, građevnu, šumsku, mlinsku, gospodarsku

obskrbljuje sa strojevima

za obradbu pogon kao i sa svim potrebnim

materialom i alatom

Tehnička poslovnica u veletrgovini

FRANJO KISELJAK ZAGREB

Tvornica KARLOVAC

Industrijalci in trgovci, ki nameravajo razstaviti svoje proizvode na jesenskem praškem velesejmu

naj nemudoma sporoče svoje naslove na Aloma Company, odd. Velesejmi, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Naša odškodnina.

Beogradski »Trgovinski Glasnik« je prinesel pred kratkim razgovor S. Obradovića z g. ministrom Kostom Kumandijem o odškodnini, ki pripade naši državi. Glede te odškodnine je izjavil g. minister v glavnem sledeče:

Naša država dobi odškodnino iz onih 6 in pol odstotkov, ki so namenjeni manjšim državam. Toda od Rumunije in Grške smo mi toliko na boljšem, da je vsota za nas že odredena, dočim Rumunija in Grška še ne vesta, koliko bosta dobili. Vsled tega se bo vršila v kratkem v Parizu konferenca, ki bo za vsako izmed gorenjih držav določila natančno vsoto odškodnine, ki jo dobi. Ker je — kakor smo že omenili — vsota za nas že določena, nam ne bo treba prisostvovati tej konferenci.

Vsota, ki pripade naši državi, je bila določena s posebno pogodbo l. 1920. To pogodbo so podpisali za našo državo pok. Krsta Štojanović in Drašković, v imenu francoske vlade Lun Libon, za angleško vlado pa lord Brandbur. Nas del odškodnine je v tej pogodbi natančno določen sorazmerno z vsoto, ki jo dobita Anglija in Francija skupaj. Znano je, da je bilo določeno za ti dve državi 80 % nemške odškodnine. Mi ne dobimo 6 % celokupne odškodnine — kot se je prvotno pisalo — ampak 6 % odškodnine, ki jo dobita Anglija in Francija. Ker pa je bil na konferenci v Spa-ji angleško - francoski del odškodnine reducirán od 80 % na 74 % v korist Italije, je bila naša vlada primorana, da tudi ona zmanjša proporcionalno po tej redukciji naš procent od 6 na 5 in pol.

Toda s tem ni še bila končana zgodovina našera procenta. Francoska vlada je namreč zaprosila našo vlado, da reducira odškodnino na 5 %. Naša vlada je poslala v Pariz noto, kjer pravi, da je pripravljena ta predlog sprejeti samo pod tem pogojem da se razlika 0,5 % odbije od dolgov, ki jih dolgujemo Angliji in Franciji, in da dobimo glede reparacij iste privilegije kot jih je dobila Italija v Spa-ji. Na to noto pa še do danes nismo dobili nikakega odgovora. Vsled tega je bil poslan g. minister Kumandij v Pariz, da končno utrdi tozadevni sporazum z angleškim in francoskim delegatom.

Po dosedaj došlih poročilih je potek razgovora za nas ugoden.

Kongres jugosl. trgovskih visokošolcev v Ljubljani.

Veliko število naših trgovskih visokošolcev študira še vedno v inozemstvu, ker je bila zagrebška trgovska visoka šola ustanovljena šele lani. Tako študira veliko teh visokošolcev v Franciji, Švici, Belgiji in Italiji; največ jih je na Dunaju na »Hochschule für Welthandel«. Ti visokošolci so ustanovili mnogo društev, izmed katerih je dunajsko najjačje tako po številu svojih članov kot tudi z ozirom na delovanje. To dunajsko društvo omogoča svojim članom, da prisostvujejo prirejenim predavanjem, kjer razglabljajo svoje strokovno znanje; poleg tega ima vsak član na razpolago bogato knjižnico in precejšnje število časopisov.

Jugoslovanski trgovci in industrijalci mora rešiti še mnogo važnih vprašanj, ki za čaka jo v bodočnosti. Delokrog dela je velik in vsakdo se lahko na njem udeležuje. Tuja konkurenca je že danes zelo velika; povečala se bo pa še, ko se razmere uredijo. Naše strokovno znanje mora biti ravno tako obsežno, kot ga imajo naši kon-

kurentje, če jih hočemo iztisniti iz naše trgovine in če hočemo postati v njej tako samostojni, da zaposlimo pri produkciji svoje delavne sile in lastni kapital. Ravno osnivanje visoke šole za trgovino in obrt v Zagrebu in veliko število njenih slušateljev nam podajata dokaz, da se je na vse to že preje računalo.

Imajoč vse to pred očmi si je stavilo dunajsko društvo jugoslov. trgovskih visokošolcev za nalogo ustanoviti centralno organizacijo vseh obstoječih društev trg. akademikov — tako domačih kot tudi onih v tujini. Sedež društva naj bi bil v Zagrebu. Namen društva pa bi bil, da olajša članom, ki so izvršili svoj študij, pot k praktičnemu poklicu. Ta organizacija namerava oskrbeti s svojimi bivšimi člani še nadalje v vezi in se vključevati z njihovimi izkustvi. Da je vse to sline važnosti, nam ni treba še posebej omenjati.

V ta namen bo sklican za čas ljubljanskega velesejma v dneh 16.—18. avgusta l. kongres jugoslov. trgovskih visokošolcev. Natančnejši program kongresa bo pravočasno objavljen. Vse informacije glede kongresa daje do 5. julija Društvo jugoslov. trg. visokošolcev, Wien XIX., Hartgasse 11, po 5. juliju pa: Komite za l. kongres trg. visokošolcev (Janko Popović, stud. rer. com., Bleiweisova cesta 32).

Trgovski visokošolci, ki so si svestni svoje naloge, bodo napravili vse, da bo rezultat kongresa čim popolnejši ne samo za njih same ampak tudi za ves jugoslov. trgovski svet, na katerega se obračajo s prošnjo, da jih v vseh ozi-rih in tudi gnotno podpre.

III. mednarodni velesejm v Pragi

od 1.—8. septembra 1921.

Izdelovanje usnja. V 250 tovarnah izdelaje 10.000 delavcev v tednu 150.000 surovih kož za izvoz, in obsega imenovana obrt več kot 2/3 nekdanjih avstro-ogerskih kožnih izdelkov. Znamenite je izdelovanje podplatov, gonilnih jermenov in prvovrstnih tehničnih kožnih predmetov.

Čevlarska obrt obsega 80 % nekdanje avstro-ogerske izdelave in je osredotočena na vzhodnem Češkem in na srednjem Moravskem. V 250 tovarnah izdelava 40.000 delavcev vsako leto 41 milj. parov obutve vsake vrste, navadno, pravevine in za šport. 70 % cele izdelave se izvažava v inozemstvo.

Češka irhašta obrtnija obsega 70 % nekdanje avstro-ogerske izdelave in izgotavlja posebno kože za rokavice.

Rokavičarska obrt, ena izmed najvažnejših, ima svoje središče v Pragi. V gorah se izdeluje 1.250.000 parov usnjenih rokavic na leto, od katerih grejo 2/3 na Nemško in Angleško.

Izdelovanje tkanin zastopa 80 % izdelkov nekdanje Avstro-ogerske. Obrtnija bombaža s tremi in pol milijoni vreten in 125.000 tkalnih strojev in 170.000 valcev za tiskanje vzorcev se osredotočuje na severnem in vzhodnem Češkem ter na severnem Moravskem. Volna se izdeluje v Brnu, Iglavi, Krnovu (Jägerndorf), Liberci (Reichenberg), kakor tudi na Slovaškem, in šteje skoro pol milijona vreten in več kot 40.000 tkalnih strojev. Pralnice lana iz okolice Trutnova (Trautenau) so svetovnoznane, ravno tako predilnice, ki izdelujejo poleg navadnega tudi fino damstovo blago. Zelo znamenita je izdelava jut-

Tvornice konzerva, kondenziranog mleka i limene embalaže,

koje se zanimaju za kupnju lima te u tu struku spadajućih strojeva, neka blagoizvole javiti svoje naslove pod: „W. E. H. Brabant“ na upravu lista.

ТВОРНИЦЕ КОНЗЕРВА, КОНДЕНЗИРАНОГ МЛЕКА И ЛИМЕНЕ ЕМБАЛАЖЕ,

које се занимају за купњу lima те у ту струку спадајућих стројева, нека благоузvole javiti svoje naslove под: „W. E. H. БРАБАНТ“ на управу листа.

te in svile. Izmed posebnih obrtnih omenimo izdelovanje pletenin, preprog, čipk in vezanja. V nekaterih mestih Slovaške izdelujejo doma krasne čipke.

Z izdelovanjem tkanin je ozko zvezana konfekcija, posebno na srednjem Moravskem. Za izvoz izdelujejo tovarne posebno fino perilo za dame in gospode. Konfekcije pa izdelujejo največ navadne in delavske obleke. Tkanin se izgotavlja veliko več, kakor jih je v češkoslovaški republiki potreba, zaradi česar se jih izvažajo velika množina.

Izdelujejo se tudi klobuki, slamniki in fesi. Čez polovico se jih izvažajo.

Izdelovanje kovin. Železarska obrt s 31 velikimi pečmi in letno izdelavo 1.700.000 ton surovega železa ima svoja središča posebno na srednjem Češkem, na severovzhod. koncu Moravske in na sred. Slovaškem. Surovo železo izdeluje 19 tovarnih in 15 zlivarn. Velika večina se izdelava v takozvanih Martinských pečeh, iz surovega železa se dalje izdelujejo v množičnih tovarnah lopate, cevi, vijaki, pale itd. Na posebni višini stoji izdelovanje mehanske konstrukcije s svojimi središči v Pragi, Brnu, Plzni, Mor. Ostravi in Bratislavi. Tu se izgotavljajo najraznovrstnejši stroji, posebno za tovarne sladkorja, piva in liha. Ravno tako znamenita je tudi izdelava lokomotiv in vagonov. Na najboljšem elasu so dalje naši osebni in tovarni avtomobili, kakor tudi motorni plugi »Praga« in »Excelsior«, ki so posebno sposobni za preoravanje vsled vojske opustošenih pokrajin. Naši poljedelski stroji so znani po celem svetu in se izvažajo kljub ameriški konkurenci povsod. Znamenita je elektrotehnična obrt in izdelovanje drobnega železnega blaga, katero se izvažajo v veliki množini. Omeniti je treba izdelovanje emailiranega blaga, od katerega se nahaja 80% nekdanje Avstro-Ogrske v češkoslovaški republiki, in izvažajo štiri petine vseh izdelkov.

Končno opozorimo še na izdelovanje gumbov, katero izvažajo 90% v inozemstvo. V 94 tovarnah se izgotovi letno 400 vagonov bisernastih, poženih, galilitovih gumbov, dalje gumbov iz raznih kovin in surovin.

Češkoslovaška republika ima izmed vseh srednje-evropskih držav najlepše urejene notranje in gospodarske razmere, kar se tudi iz kurzov tujih menjav dobro razvidi. Aktivna trgovinska bilanca je presenetljiva cel svet, in z navedenimi koraki hiti mlada republika k razvoju na gospodarskem polju. Praški sejem obsega najraznovrstnejše industrije, kar je iz sledečega štetja razvidno:

	v letu 1920	v letu 1921
število razstaviteljev	1.930	2.543
število obiskovalcev	80.000	127.000

Svetovna stagnacija, katero smo občutili tudi v češkoslovaški republiki je imela, kar se trgovine tiče, tudi na Praški sejem neugoden vpliv. Na drugi strani pa je bil moralni uspeh tako velik, da je prvič z njim potreba Praških sejmov, o katerih so se tudi nakupovalci zelo hvalevredno izrazili, zagotovljena in drugič podan jasan dokaz, da je Praga po mnenju tujcev središče srednjeevropske trgovine in ima vsled tega veliko prihodnost.

Prostor, na katerem se sejem vrši, leži zelo ugodno v najbližji bližini romantične Prage na koncu električne površne železnice. Tramvajski vozovi k sejmšču so za čas veletrgov posebno pomnoženi.

Iz razstavnih palač so najglavnejše, obrtna palača, katere znaša 12.000 m² razstavne plošče, potem palača za stroje z 4000 m², zlatarski paviljon in devet drugih stavb, katere znašajo skupaj 30.000 m² pokrite plošče. Namerava se postaviti še več daljših paviljonov, kateri naj s časom izremene Prago takorekoč v trgovsko na obeh bregovih Moldave ležeče mesto — z drugimi besedami v nekako trgovinsko Meko srednje Evrope.

Razstavljalni izdelki so v sledeče oddeke razdeljeni.

- I. Stavbna industrija.
- II. Železarska obrt in kovine.
- III. Elektrotehnika.
- IV. Lesna industrija.
- V. Tkanine.
- VI. Konfekcija.
- VII. Galanterija.
- VIII. Usnje.
- IX. Steklo in porcelan.
- X. Umetnost.
- XI. Kemija.
- XII. Prehrana.
- XIII. Godala.
- XIV. Igralce.
- XV. Sport.
- XVI. Grafika.
- XVII. Dragulji in zlatnine.
- XVIII. Mešana skupina.

(Dalje prih.)

Modaliteta državnega posojila.

Dolgo časa smo čakali, predno smo se odločili za večje notranje državno posojilo. Prej smo se zaman sondirali tla v inozemstvu, ali bi mogli dobiti tam v svrhu zboljšanja naše valute in nabave raznega materiala (lokomotive, vagoni, troji) pod primernimi pogoji posojilo. Ker to ni šlo, smo se odločili za notranje posojilo 500 milijonov dinarjev.

Finančna uprava je stopila v stik s sindikatom denarnih zavodov in ta je garantiral celo posojilo. Naivečjo vsoto so prevzele hrvaške, potem srbske in slovenske banke. Te so obvezane, ponuditi zasebnikom nakup vseh prevzetih zadolžnic. Le one zadolžnice, ki bi se na ta način ne mogle razpečati, ostanejo dotičnim denarnim skupinam.

Splošni pogoji državnega posojila so jako ugodni: Zadolžnice se bodo izdajale »al pari« in se obrestovale po 7%. Nominalne je 100 dinarjev. Posojilna doba znaša 50 let. Zadolžnice se morejo lombardirati, t. j. ob njih zastavi se dobi pri Narodni banki in njenih podružnicah posojilo do 80% nominalne vrednosti proti 6% obrestim, vendar najdeli za 4 leta. Za tako posojilo jamči posojilodajalec samo z zastavljenimi državnimi zadolžnicami, ne pa tudi z ostalim

svojim premoženjem. Ako bi tedaj padei njihov tečaj pod 80%, bi se mogel posojilodajalec znebiti zadevnega dolga s tem, da bi prepustil zastavljene zadolžnice v last Narodni banki. Sicer, na pogoji glede posojila med finančno upravo in sindikatom bank še niso končno določeni.

Vožigled ugodnim emisijskim pogojem je pričakovati, da se imetelji državnih zadolžnic ne bodo posluževali naznačenega lombardiranja, ker bi bila sicer Narodna banka prisiljena, k natisku novih bankovcev, da more učinkovito posojila. Državno posojilo pa se je vendar vzelo, da se že enkrat neha zadolževanje državne uprave pri Narodni banki in s tem natiskavanje novih novčanic po tej. Ako se bo to še dalje ponavljalo bodisi za kritje proračunskih primankov, bodisi za izredne, investicijske izdatke, potem se naša valuta še ne bo pričela dvigati. Ugodni viš, ki ga je napravilo na inozemstvo prevzete celice posojila po sindikatu denarnih zavodov, moramo še povečati s tem, da bo skupna podpisana vsota veliko presegala znesek 2 milijard kron in da se bodo zasebniki le v izrednih slučajih posluževali omenjenega lombardiranja. Pokažimo inozemstvu, da vsaj mi sami zaupamo v finančno moč države in njeno gospodarsko bodočnost.

Trgovska in obrtniška zbornica v Krakovu javlja, da ima ena izmed večjih tovarnic v Živcu na razpolago večje količine stročnic, cigaretnega papirja, parafiniranega nepremočljivega papirja za uporabo v industriji čokolade in izdelovanja drugih živiliških potrebščin. Tovarnica je pripravljena vsak čas poslati interesentom vzorce svojih izdelkov.

Kavarniška oprema Kavni in čajni servis

biljard, mize itd. na prodaj.

Seznam inventarja in naslov v upravi lista.

PRODA SE

dvonadstr. trg. hiša z vrtom na glavnem trgu št. 37 v Škofji Loki. Kupec dobi stanovanje in trgovski lokal. Pismene ponudbe naj se pošljejo na lastnika hiše.

Export! Export!

Tekstilna industrija firme

Jos. J. Hák

Horka u Srare Paky, Češko, izdeluje in pošilja samo trgovcem: platno, prte, prtiče, damast, brisače, kuhinjske brisalke, zefirje, kaneva, tančice, ažurno blago, robce.

MREŽE

Vseh vrst ribišk mrež iz konoplje, in bombaževine, kakor tudi platno, konopnjene in žične vrvi dobavlja v najboljši strokovni izdelavi

Mechanische Netzfabrik

G. m. b. H. — vorm. Schroeder & Moegelin

Landsberg a. W., Angerstr. 14-16, Deutschland.

Ustanovljeno leta 1874.

Ceniki se pošiljajo gratis in franko.

Čitajte „Jugoslovansko Borzo“!

Firme, ki bi dobavljale iz Nemčije,

oziroma bi prevzele zastopstvo za Jugoslavijo za pocinjeno kuhinjsko posodo, tehtnice, mlinčke za kavo, meso itd., pomizje, konve (kangle) za mleko, posrebrnjeno luksuzno posodo, ognjišča itd., naj vpošljejo svoje ponudbe pod „W.A. Haas“ na upravo lista.

PISALNI STROJI „MINERVA“

z dvobarvnim trakom in vsemi modernimi pripravi, zelo solidno izdelani s triletnim jamstvom nudi a Kč.4000

V. Dostál :: Praga II.

:: Mariánská ulica 16. ::

Tel. 228 VIII. Brz.: „Epidaurus“.

Proda se takoj

mlin za kredo

pripraven za industrijo za gips ali kredo. Ponudbe pod „Sistem Schlagwerk“ na Aloma Comp. Ljubljana.

Vozove, plugein druge priprave
za oranje**Kola, plugove**i ostalu spremu
za oranje

dobavlja po znižanih cenah dobavlja uz smanjene cijene

Karel Hadaš, Hranice (Moravě)
Čehoslovenska Rpb.Za Hrvatsku, Slavoniju, Medjumurje, Banat i Bačku
se preporučamo za nabavu svih potrebitina za**pisaće strojeve, naročito bojadisane vrpce**za sve sustave i u svakoj boji, dalje karton-papir
i voštani papir itd. kao što i pisaće stroje Underwood

Samoprodaja

Zagreb, Mesnička ul. 1, Underwood.**ŽELEZNIŠKE PRAGE**hrastove, bukove in
borove raznih tipov z
izvoznim dovoljenjem
K U P I M.Ponudbe samo resnih pro-
ducentov z bančno ga-
rancijo — na adresu**V. Dostal, Praga II., Marianska ulica 16.**

Telegram: „Epidaurus“.

Tanka**svinjska čreva**

po K 2— meter

iz lastne čistilnice, p. Maribor
prodaja**Ivan Zaff, Maribor.**

Priporoča se tvrdka

JOSIP PETELINC,

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.

Tovarniška zaloga ši-
valnih strojev, za rod-
binsko in obrtno rabo,
na veliko in malo, po-
samezni deli za vse
sisteme, olje igle in deli
koles.**V Jugoslavijo pošilja**biče, jermena za šivanje
in usnj. trakove za čevlje**F. Lubomir Bilek, Metylovice u Mistku, Morava - ČSL.**

Izdelovanje bičev in jermen.

Važno za konzume in zadruga!10.000 parov moških luksusnih boks čevljev à 125 Kč.
9.000 „ ženskih „ „ „ à 120 „
10.000 „ deških „ „ „ à 110 „
3.500 „ otroških „ „ „ à 48 „franko kolodvor Praha, transitno na prodaj.
Reflektira se samo na resne kupce. Po-
nudbe se prosi na**ALOMA COMPANY**

trg. odd., Ljubljana, Kongresni trg št. 3.

1 kočija, dvo-
vprežna s prsno
opremo, 1 mesar-
ski voz s streho,
čez 100 kom. te-
lečjih in govejih
lahkih solenih kož
ceno na prodaj.Naslov v upravi lista
pod „Mesar“.**Stoječa lokomobila**30—35 HP na prodaj
v opekarni**Šarc in drug**
Radomlje, Slovenija.**Novost! Novost!**Izdelovanje zračnih motorjev
za prenos premoga in drugih
predmetov po žlebovih.
Sistem „Ostrava“ pat. ing. V. Peták,
Slezska Ostrava — ČSR.**Jugoslovanski eksporterji**, ki žele inserirati
v berlinskem strokov. časopisu**„OST-EXPORT“**

in sicer v posebnih številkah

10. avgusta posebna številka za nemško

„Ostmesse“.

25. julija specijal. izdaja za razstavo v Rigi.

10. septembra posebna številka za semenj v Revalu

naj nemudoma zahtevajo proračune pri zastopništvu

ALOMA COMPANY, LJUBLJANA.

Kongresni trg 3.

Toaletna zrcala brušenain nebrušena, v niklastih in lesenih okvirjih v vseh
izdelavah (namizne, ročne, žepne, tridelne) **nudi****Zrcadlárna Lázně železnice :: Čechoslov.****FURNIR**žagan, iz vseh vrst trdega lesa,
od 1 mm debeline naprej, ::**ima v zalogi**
tovarna furnirja, žaga,
in trgovina z lesom
Podrečje p. Domžale.**Nakupuje trdi suhi les v plohih in hlodih.****RUSKE KNJIGE**

note in razglednice izdeluje in razpošilja

Trgovski dom --- MILAN AUMAN & Comp.**KRŠKO — SLOVENIJA.**

Katalogi brezplačno!

Katalogi brezplačno!

Osnutkeza plakate in reklamne priporočilne karte,
namjenjene za razdajanje o priliki I. vele-
sejma v Ljubljani oskrbi:**Aloma Company,**
Ljubljana, Kongresni trg št. 3.

Pohištvo, preproge, posteljna oprema

najceneje pri

Karel Wesiak, Maribor**Aleksandrova cesta 19.**

Na debelo

Na drobno.

JURJEVOterpentinovo
čistilo za čevlje
razpošiljaglavna zaloga
M. Trebar
Ljubljana
Sv. Petra c. 6.
Telef. 539.**100.000 metrov**

„Hydrofilgaza“

vel. 5/5, 40/42, 80/82 cm
1 m po . . . Kč 2-80

se takoj prodaja.

Ponudbe pod „V.D. gaz“
na upravo lista.

«Хидрофилгаза»

вел. 5/5, 40/42, 80/82 см.
1 м по . . . Кч 2-80

продается одмах.

Понуде под «В. Д. газ»
на управу листа.**Orion-Maršner**

akc. spol

Praga - Kral. Vinohrady

Československo

nudi za eksport: čoko-
lado, oriental. bonbone,
fine deserte itd. Zahte-
vajte ponudbe.nuđa za eksport: čoko-
ladi, orientál. bonbone,
фине десерте и т. д.
Тражите понуде.**NAROČILA**za izdelavo plakatov za
„Ljubljanski velesejm“
sprejema Aloma Company
Ljubljana Kongresni trg 3.**Zaboje za slive**okvirčke za opeko, lesene jer-
menice iz trdega lesa izdeluje
in dobavlja po najnižjih cenah
tovarna zabojev in jermenic**Lesna industrija Feliks Stare**
Radomlje, Slovenija.**Strogo reelno!****Strogo reelno!****2 uri dnevno** lahko žrtvujete Vašega prostega časa in
tisočake lahko zaslužite!Predlogi in delavni material proti vpošiljati
Mk. 5.— (lahko v znamkah).

Wilhelm Lutz, chem. Fabrik, Nürnberg, Rotenburgerstrasse 151, Deutschland.

Najfinejše ultramarinovo
v kroglicah in prahu :::

plavilo

SAMO ENGROS NUDI
lastna izdelovalnica

F. Turin, Celje

BALKAN
EXPEDICIJA-SKLADIŠČA
LJUBLJANA-MARIBOR
BEOGRAD-ZAGREB
TRST-WIEN

1 parni stroj, stabilni,
15 HP. — 1 bencinov
motor, 10 do 12 HP. —
1 Krempelsatz, 85 cm
širok, sestojč iz: 1 Reiss-
krempe, 1 Pelzkrem-
pel, 1 Vorspinnkrem-
pel, 1 rezervni Vor-
spinnkrempe, 2 Kur-
bel-Webestühle, 1
Reisswolf, 1 Lumpen-
reisswolf (Schoddy-
reisser), 1 Scherma-
schine, 1 Spulma-
schine, 1 Zylinder-
walke, proda firma

Bogdan König

mehanična tiskalnica in tovarna
za kocasto obuvanje

v Hustopeči nad Bečvo, Morava.

Cenik kocastega obuvanja
pošljem na zahtevo zastoj.

Išče se

družabnik

za premogovnik v Štir-
jancih pri Ormožu. 19
prostosledov, premog
4800 kalorij. Ponudbe
pod „I. F. 357“ na
upravo lista

Prodajam popolnoma nov

elektromotor

z vrtilnim tokom za 6
konjskih sil 220 voltov.

Naslov pod „P. T.“
na upravo lista.

ALOMA COMPANY

preje: Anončna ekspedicija Al. Matelič

Ljubljana, Kongresni trg 3. Telefon 174.

(Pri vprašanjih zadostuje poleg navedena številka.)

Na prodaj:

47. Mala grajščina na Gorenjskem z
9 orali zemljišča.
48. Enonadstropna hiša tik pred vojno
zidana, s štirimi stanovanji na pe-
riferiji Ljubljane,
49. Hiša v Ljubljani (Trnovo) s pro-
stori za obrt.
50. Hiša v Spodnji Ljški z 9 stano-
vanji, hlevom i. t. d.
51. Hiša v Ljubljani s trgovskimi
prostori.
52. 500 parov možkih, ženskih in
otroških čevljev radi opustitve
trgovine ceno na prodaj.
53. Dve lokomobili 6 HP na bencin
ena popolnoma nova, druga ne-
koliko rabljena, najboljši in naj-
modernejši konstrukcije, uporab-
ljive za obrt ali kmetijstvo, s pri-
klopljeno cirkularno žago, na pro-
daj.
54. Enonadstropna v obliki vile zi-
dana hiša z vrtom, pritlikinami,
stavbnimi parcelami in trgovino
v bližini kolodvora v manjšem
mestu Slovenije, se proda. Kupec
dobi tudi stanovanje, obstoječe
iz 4 sob in pritikin.
55. Hiša na Dolenjskem, s prostori
za mesarsko in gostilniško obrt,
zamenjam za malo hišo v Ljubljani
radi potrebe stanovanja za šolo-
obvezne otroke
56. Dve manjše hiše z delavnico v
Ljubljani.
57. Enonadstropna hiša v mestu
na Sp. Štajerskem, lepa lega, 3
stanovanja s pritlikinami, stano-
vanjem za hišnika, klet, podstrešje,
lep vrt, voda v hiši.
58. Objekt, primeren za preureditev
v kako večje industrijsko podjetje
ob železniški progi na Gorenjskem.
59. Poslopje primerno za napravo to-
varne v Ljubljani.
60. Prostor 3025 m² s stavbiščem vred
tik železniške proge na Dolenj-
skem, jako pripravno za zidanje
kake tovarne ali kaj podobnega.

61. Prostor, precej velik, primeren za
kako industrijsko podjetje na pe-
riferiji Ljubljane.
62. V Bosni premogokop, 20 va-
gonov dnevne produkcije, ne daleč
od želez. proge, z zično vzpenjačo.
63. V Bosni kamenolom in tovarna
za pridobivanje gipsa (Gipswerk).
64. Premokop na Hrvaškem za
K 1.000.000.—
65. Hiša v Št. Ilju, najlepša lega, pod
najugodnejšimi pogoji.
66. Tovarniško poslopje, pripravno
za vsako obrt v prometnem kraju
Kranjske pod pogojem, da se last-
nik udeleži kot kompanjon.
67. Nova zlata damska ura z veri-
žico za Din. 1300.—
68. Poslopje s stavbeno parcelo v
Ljubljani blizu juž. kolodvora pri-
pravno za tovarno, skladišče ali
večjo delavnico na prodaj, ali da
se lastnika sprejme kot družab-
nika, ozir. se odda tudi v najem.

Kupi se:

69. Srednje veliko posestvo v okolici
Ljubljane.
70. Hiša v Ljubljani, ki bi se dala
preurediti za kavarniško obrt.
71. Vila, kjer bi se dobilo stanovanje.
72. Hiša kjerkoli v Ljubljani, samo da
se dobi stanovanje.
73. Trgovska hiša ali manjša vila,
kamor bi se dala prenesti trgo-
vina. Kraj naj bi bil v kakem
mestu ob železnici ali pa tudi kako
letovišče. Ponudbe s ceno.
74. Posestvo v bližini Ljubljane do
K 400.000.—

KDO sprejme absolviranega
petošolca, zmožnega slo-
vensčine, nemščine perfektno, hrva-
ščine, angleščine nekoliko v govoru in
pisavi, veččega strojepisja in vseh pi-
sarniških poslov, v primerno trajno
službo ev. tudi samo proti popolni
oskrbi. Gre tudi na deželo. Cenj. do-
pisi pod „Prememba mesta“ na upravo
lista.

Automobile, kolesa, motocikle

ter vso opremo nudi iz skladišča

GARAŽA I. GOREC DELAVNICA

Ljubljana, Gosposvetska 14, Vegova 8.

OBRTNA BANKA

LJUBLJANA, KONGRESNI TRG 4 :: TELEFON 508

Preskrbuje nakup in prodajo vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in
valut. — Vnovčuje kupone in izžrebane vrednostne papirje. — Preskrbuje
nakazila in inkasso na vsa tu- in inozemska bančna tržišča. — Dale predujme
(posojila) na vrednostne papirje. — Eskomptuje in vnovčuje menice. — Spre-
jema denarne vloge na tekoči račun ali pa na čekovni promet. — Hrani in
oskrbuje vrednostne papirje, revidirane številke. Dovoljuje vsakovrstne kredite.
Finansiranje obrtnih podjetij.

SPREJEMA

anonce za vse jugoslo-
vanske in inozemske liste.

Aloma Company

d. z o. z. — Preje Anončna ekspedicija Al. Matelič.

Telegram: ALOMA.

Ljubljana, Kongresni trg 3.

Telef. interurb. 174.

POSREDUJE

pri prodaji in nakupu rea-
litet.

ARANŽIRA

vsakovrstne koncertne
prireditve.

PREVZEMA

nakup in prodajo blaga ter
zastopstva prvih inoz. firm.

IZDELUJE

načrte za umetniške pla-
kate, ovojnino in drugo.